

Nemzetpolitikai összefoglaló

2015. 13. hét

MINISZTERELNÖKSÉG
NEMZETPOLITIKAI ÁLLAMTITKÁRSÁG

NPKI | NEMZETPOLITIKAI
KUTATÓINTÉZET

A HMDK vezetőivel tárgyalt Potápi Árpád János

Potápi Árpád János, nemzetpolitikáért felelős államtitkár csütörtökön hivatalában fogadta a Horvátországi Magyarok Demokratikus Közösségének (HMDK) vezetőit, Jakab Sándor elnököt és Jankovics Róbert ügyvezető elnököt. A megbeszélés során áttekintették a horvátországi magyarságot érintő időszerű kérdéseket, különösen az alacsony gyermeklétszám miatt súlyos problémákkal küzdő anyanyelvű oktatási intézmények helyzetét. Az aktuális nemzetpolitikai programokról folytatott konzultáció keretében kitértek a szakképzés éve programmal kapcsolatos horvátországi tervekre, valamint a Kárpát-medencei szóránymagyarság megsegítése érdekében 2015. március 15-én meghirdetett Petőfi Sándor Programra. A felek megvitatták a Magyar-Horvát Kisebbségi Vegyes Bizottság soron következő ülésével kapcsolatos témákat. A nemzetpolitikáért felelős államtitkár megerősítette, hogy a HMDK-val kialakított partneri kapcsolat jegyében a továbbiakban is számítanak a szervezet segítségére az egyszerűsített honosítási eljárás során. A HMDK vezetői a nehéz helyzetbe került kárpátaljai nemzettársaikkal kapcsolatban szolidaritásukat fejezték ki, és beszámoltak arról, hogy a Horvátországi Magyar Ifjak Közösségével együtt gyűjtést szerveztek a kárpátaljai magyar családok részére.

Regionális alternatív választási küszöböt akar az RMDSZ

Az RMDSZ olyan alternatív küszöböt iktatna be a készülő román választójogi törvénybe, amely akkor is biztosítaná a regionális pártok parlamenti jelenlétét, ha nem lépik át a jelenlegi ötszázalékos küszöböt. Erről Kelemen Hunor RMDSZ-elnök beszélt a szövetség kisparlamentjének tekintett Szövetségi Képviselők Tanácsa szombati zilahi ülésén, amelyen megvitatták a szövetség programjához és alapszabályához érkezett módosító javaslatokat is. A politikus elmondta, hogy azoknak a regionális pártoknak és politikai szervezeteknek is biztosítanak a parlamentbe jutást, amelyek legalább négy megyében húsz százalék fölötti eredményt érnek el. Hangsúlyozta: az alternatív küszöb-re azért van szükség, hogy az erdélyi magyarság semmilyen körülmények között se maradjon parlamenti képviselet nélkül. csütörtökön Toró T. Tibor, az Erdélyi Magyar Néppárt stratégiai bizottságának elnöke is hasonló tervezetről számolt be. Az EMNP úgynevezett „természetes választási küszöb” bevezetését javasolja: ez a küszöb azoknak a pártoknak a bejutását is biztosítaná a parlamentbe, amelyek országosan nem érik ugyan el az ötszázalékos támogatottságot, de valamely megyében egy mandátumhoz elégséges szavazatot kapnak. Az RMDSZ-elnök fontosnak tartotta, hogy elvi egyetértés mutatkozik Bukarestben az arányos képviselet megőrzésének tekintetében, és az RMDSZ-nek azt a felvetését is sikerült elfogadtatni a szakkbizottságban, hogy a legkisebb megyéknek se legyen kettőnél kevesebb szenátora, és négyenél kevesebb képviselője. A szövetség azt is

javasolta, hogy a töredékszavazatok összesítésével elnyert mandátumokat ne a megyei, hanem egy országos jelöltlistáról osszák ki a pártoknak. Hozzátette, ezzel el lehetne kerülni, hogy a szórványmegyék helyett a Kárpátokon kívüli megyékben nyerjen egy-egy mandátumot az RMDSZ. Kelemen Hunor azt is elmondta, az önkormányzati választásokat szabályozó törvényben az RMDSZ háromszázalékosra szeretné csökkenteni a megyei önkormányzati testületekbe való bejutás küszöbét. Ez újra önkormányzati pozíciókat biztosíthatna a szövetségnek azokban az erdélyi megyékben, ahol szórványban él a magyarság. Az SZKT megvitatta az RMDSZ alapszabályához beérkezett módosító javaslatokat. Támogatta azt a javaslatot, hogy szűnjön meg a politikai alelnöki tisztség, és a főtitkárságot alakítsák vissza ügyvezető elnökséggé.

Közbiztonsági veszélynek minősítenék az autonómia követelését

A közbiztonsági veszélyforrások közé sorolná az etnikai autonómia követelését a 2015-2020-as közrendvédelmi és közbiztonsági stratégia, amelynek tervezetét kedden bocsátotta közvitára a belügyminisztérium. A tárca honlapján közzétett dokumentum a polgárok biztonságát fenyegető veszélyek között első helyen említi „a rasszizmust, idegengyűlöletet, szélsőségeset és az intolerancia minden más formáját, amely etnikai autonómia elérését célozza egyes térségek vagy régiók számára”. A dokumentumhoz csatolt indoklás szerint a hosszú távú közbiztonsági stratégia a közrendvédelem hatékonyságának növelését célozza olyan körülmények között, amikor az unión belüli utazási szabadság új lehetőségeket nyitott a bűnözők számára, és Románia közelében megsokszorozódtak az instabil térségek. A közbiztonsági stratégiát - a közvitát követően - a kormány elé terjesztik elfogadásra.

„A romániai magyar közösségre nézve sértő, megbélyegző és mondvacsínált veszélyt tartalmazó a belügyminisztérium közvitára bocsájtott stratégiája, amelyben a területi autonómiáért való békés és demokratikus utcai megnyilvánulásokat a rasszista, xenofób, szélsőséges, és más ehhez hasonló intoleráns megnyilatkozások közé sorolja” - közölte állásfoglalásában az RMDSZ képviselőházi frakciója. A frakció „a leghatározottabban elutasítja ezt az inkrimináló besorolást, amely közbiztonsági veszélyforrásnak nevezi közösségünk jogos, demokratikus törekvését”. „A romániai magyar közösség az 1989-es forradalom után kifejezte azt az igényét, hogy a kulturális és területi autonómiát békésen, a többségi társadalommal párbeszédet és közvitát kezdeményezve, a részvételi demokrácia eszközeinek felhasználásával szeretné elérni. Ezeknek a céloknak a megvalósításában eddig sem jelentett, ezután sem jelent veszélyt a közbiztonságra egyetlen magyar ember sem” - áll még az állásfoglalásban.

Valóban vizsgálja a DNA az egyházi restitúciót

Valóban vizsgálódik az Országos Korrupcióellenes Ügyészség (DNA) az egyházaknak visszaszolgáltatott ingatlanok ügyében – válaszolta a vádhatóság a Krónikának azt követően, hogy írásban tették fel ezzel kapcsolatos kérdéseinket. A Voceatransilvaniei.ro hírportál hozakodott elő kedden azzal az állítással, miszerint a DNA Fehér megyei ügyosztálya több erdélyi megyében is gyűjt adatokat a római katolikus egyháznak visszaszolgáltatott ingatlanokról. A Krónika érdeklődésére az ügyészség sajtószolgálatára annyit közölt, hogy a Fehér megyei ügyosztály valóban vizsgálja egyházi visszaszolgáltatási ügyek törvényességét. Hozzá tették: a bűnügyi nyomozás „in rem” történik, azaz mindössze a restitúció törvényességét vizsgálják általánosságban, gyanúsítottjuk nincsen. „Veszélyes terepre mennek, akik az egyházi javak visszaszolgáltatását bolygatják. Az egyházakról el sem tudom képzelni, hogy ilyen ügyekben érintettek” – szögezte le Kelemen Hunor RMDSZ-elnök, aki szerint elfogadhatatlan az eljárás. Mint emlékeztetett, a történelmi magyar egyházak vissza sem kapták teljes ingatlanvagyonukat, miközben az ortodox egyházat különféle ajándékokban részesítette az állam. Kelemen Hunor inkább utóbbi esetben látna indokoltnak egy vizsgálatot.

Nem találta illetékesnek magát az autonómiapárti határozatok ügyében az ET bizottsága

Az Európa Tanács (ET) keretében működő Helyi és Regionális Önkormányzatok Kongresszusának monitoring bizottsága nem találta illetékesnek magát abban, hogy a székelyföldi önkormányzatok autonómiapárti határozatairól döntsön, ezért az ügyet visszautalta a kongresszus állandó bizottságának. A bizottság keddi strasbourg-i üléséről az eseményen jelen levő Antal Árpád, Sepsiszentgyörgy polgármestere tájékoztatta az MTI-t. Antal Árpád elmondta, a székelyföldiek nevében megszólaló Klárik Attila Kovászna megyei önkormányzati képviselő azt kérte, hogy az Európa Tanács monitorozza a romániai régiósítási folyamatot, mert a román kormány úgy akarja a régiókat kialakítani, hogy a magyar közösség mindenütt kisebbségbe kerüljön. Pár nappal az ülés előtt Kelemen Hunor, a Romániai Magyar Demokrata Szövetség (RMDSZ) elnöke és Biró Zsolt, a Magyar Polgári Párt (MPP) elnöke írt levelet a kongresszus elnökének, főtítkárnak és a monitoring bizottság elnökének. Ebben a romániai régiósítási tervekre és az ukrainai konfliktusra utalva kijelentették: nem szeretnék, ha a romániai magyar közösség megoldatlan problémái ürügyet szolgáltatnának az Európai Unió kívüli erőknél arra, hogy etnikai feszültséget és instabilitást szíthassanak a térségben. Egyben azt kezdeményezték, hogy a monitoring bizottság tartsa a székelyföldi Sepsiszentgyörgyön a 2016 eleji kihelyezett ülését. Antal Árpád elmondta, a román delegációt vezető Ludmila Sfirloaga Prahova megyei önkormányzati képviselő tízperces válaszában arra hivatkozott, hogy amit a székelyföldi önkormányzatok kérnek, az a román törvények értelmében nem

az önkormányzatok, hanem a román kormány kompetenciája. A szociáldemokrata párti (PSD) politikus arra is felhívta a figyelmet, hogy a székelyföldi magyarok etnikai alapon akarnak területi autonómiát, ami megítélése szerint ellentmond az ET elveinek. Az egyórás vitában felszólaló képviselők többnyire amellet érveltek, hogy a régiósítás vitáját Románián belül, párbeszéd útján kell megoldani. „Többen is tanácsolták, hogy amikor megfogalmazzuk a törekvéseinket, ne területi autonómiáról, hanem a különleges státusú régiókról beszéljünk, mert az autonómia máshol is érzékeny téma” – magyarázta Antal Árpád.

Csak szlovák pártokkal kíván együttműködni a Most-Híd

Csak szlovák ellenzéki pártokkal, a Kereszténydemokrata Mozgalommal (KDH) és Radoslav Procházka volt államfőjelölt parlamenten kívüli Háló (Siet) nevű pártjával működne együtt a 2016-os parlamenti választások során a Bugár Béla vezette Most-Híd. A pártelnök erről a Híd Országos Tanácsának szombati ülése után tartott sajtótájékoztatón beszélt. A pozsonyi tanácskozáson a parlamenti választásokra való felkészülés, ezen belül az esetleges politikai partnereikkel történő együttműködés lehetőségei, valamint a párt idej költségvetése került napirendre. A politikus bírálta a Robert Fico vezette kormány populista intézkedéseit, valamint „nem egyértelmű” külpolitikáját, amellyel kapcsolatban arra utalt, hogy az utóbbi időszakban az ország külpolitikájának súlypontja keleti irányba mozdult el. Bugár Béla elmondta azt is, hogy a párt legfőbb döntéshozó testülete elfogadott egy határozatot, amelynek értelmében a Most-Híd a KDH-val és a Hálóval, kíván együttműködni a 2016 tavaszán esedékes parlamenti választások előtt, és ezt a hármast a „kormányváltó erők alapjának” tekinti. Kérdésre válaszolva közölte: az együttműködésről folyó tárgyalások még nem zárultak le leendő partnereikkel. A Most-Híd már tavaly jelezte, hogy a parlamenti választásokig nem kívánnak együttműködni a Berényi József vezette Magyar Közösség Pártjával (MKP). Bugár Béla az MTI kérdésére azt válaszolta, hogy ehhez továbbra is tartják magukat. Arra a kérdésre, hogy ez azt jelenti-e, hogy csak akkor kívánnak együttműködni az MKP-val, ha az bejut a parlamentbe, Bugár Béla kijelentette: ezt a döntést majd a választások után hozzák meg.

A Zsinagóga Szabadkái marad

Maglai Jenő, Szabadka polgármestere, Szabados Róbert, a Szabadkai Zsidó Hitközség elnöke és Hajnal Jenő, a Magyar Nemzeti Tanács elnöke kedden délelőtt aláírták a Zsinagóga irányításáról és használatáról szóló szerződést. A Zsinagóga felújításához a magyar állam 500 millió forinttal járul hozzá, amit elsősorban a belső tér felújítására

fordítanak majd, s miután véget érnek az épület teljes felújítási munkálatai, mely a becslések szerint legkésőbb 2017-ig tart majd, a Zsinagógát újra használatba helyezik. Maglai Jenő polgármester kiemelte, a Zsinagóga továbbra is a városé marad, senki sem sajátíthatja azt ki, hogy önállóan igazgassa, hanem az SOS Zsinagóga Alapítvány hatáskörébe tartozik majd az épület irányítása, melyet az önkormányzat, az MNT és a zsidó közösség alkot. Hozzátette, az önkormányzat jóváhagyása nélkül nem születhetnek döntések, vagyis csak olyan történésekre kerülhet sor, ami a város, a szabadkai zsidóság és a polgárok érdekeit tartja szem előtt, s a szerződés erre nincs kihatással. Hajnal Jenő elmondta, az MNT-hez 100 millió forint már meg is érkezett és a most megkötött szerződésnek köszönhetően lehetővé válik, hogy a többi 400 millió forintot is folyósítsák, hiszen olyan kereteket, 99 évre szóló garanciákat kellett teremteni, amelyek az itt élő magyarság és az itt élő valamennyi nemzeti közösség szempontjából fontosak az épület hasznosításában, vagyis, hogy a szakrális, művelődési és idegenforgalmi funkciók ne tegyenek kárt az épületben.

Éves közgyűlését tartotta a KMSZ

A kelet-ukrajnai háborús konfliktus békés rendezését, a súlyos gazdasági válság mielőbbi megoldását, az Ukrajnában élő nemzetiségek jogai európai normáknak megfelelő biztosítását szorgalmazta a Kárpátaljai Magyar Kulturális Szövetség (KMKSZ) a szombaton Beregszászon tartott XXVI. közgyűlésén, amelyen az ukrán válság kárpátaljai magyarokra gyakorolt hatásának és a magyarság közösségként való megtartásának kérdései szerepeltek. A nemzetiségeket is érintő felgyorsult kivándorlásra való tekintettel a szövetség az Ukrajnában élő nemzetiségek, közte a kárpátaljai magyarság helyzetének mielőbbi rendezésére, a kisebbségek jogai európai normáknak megfelelő biztosítására szólítja fel Kijevet. A közgyűlésen tartott helyzetértékelő beszámolójában Brenzovics László, a KMKSZ elnöke, az ukrán parlament képviselője hangsúlyozta: „A kárpátaljai magyarság rendkívül sikeres esztendőt tudhatna maga mögött, ha elért eredményeit, erőfeszítéseit nem húzta volna keresztül az Ukrajnában dúló háború és a rendkívül súlyos gazdasági helyzet”. Brenzovics rámutatott, hogy Ukrajnában az elmúlt egy évben - a nagyszabású átalakítások beharangozása ellenére - szinte semmi nem változott, a reformok ugyanis nem szisztematikusak, fennmaradt az oligarcharendszer, és nehezen halad a jogállamiság megteremtése. Szerinte a válsághelyzet ellenére sem szabad szőnyeg alá söpörni a kisebbségi jogok kérdését. „Az ukrán vezetésnek tudomásul kell vennie, hogy Ukrajna soknemzetiségű állam, s az országban tervezett közigazgatási és közoktatási reform megvalósítása során figyelembe kell venni a nemzetiségi kisebbségek érdekeit” – fogalmazott. A KMKSZ elnöke köszönetet mondott a magyar kormánynek, a magyar társadalomnak és a külföldi magyar közösségeknek a kárpátaljai magyarságnak eddig nyújtott segítségért. Kifejtette, a kárpátaljai magyaroknak elhúzódó válságra kell

felkészülniük, így továbbra is szükségük lesz a támogatásra. Annak érdekében, hogy a segélyek a megfelelő helyekre és megfelelő módon jussanak el, a KMKSZ a történelmi egyházakkal és a segélyszervezetekkel közösen koordinációs bizottságot hozott létre. A közgyűlést köszöntő beszédében Németh Zsolt, az Országgyűlés külügyi bizottságának fideszes elnöke hangsúlyozta, hogy a magyarság szolidáris az ukrán nemzettel, elkötelezetten támogatja az ukrán nép forradalmát és szabadságharcát, valamint Ukrajna területi integritásának és szuverenitásának helyreállítását is. Németh Zsolt szerint Ukrajnát a Marshall-segélyhez hasonló – Magyarország tevőleges hozzájárulásával összeállított – támogatási programmal lehetne megmenteni a gazdasági összeomlástól. A politikus kiemelte: Kárpátalja vérrel, több tucat kárpátaljai halálos áldozattal, köztük kárpátaljai magyarokkal, pecsételte meg az összetartozását, sorsközösségét Ukrajnával. „Fontos, hogy Magyarország folytassa az együttműködést Kárpátaljával, még akkor is, ha vannak, akik kifogásolják ezt az együttműködést, hiszen itt nem jogászkodásról, hanem a Keleti Partnerség Programjának folytatásáról, a magyar oktatási, kulturális és szociális intézmények fejlesztésének támogatásáról, a határ átjárhatóságának biztosításáról, a határtérségek közös fejlesztéséről, a humanitárius segélyek célba juttatásáról van szó” – emlékeztetett Németh Zsolt. Úgy vélte, Magyarországnak – minden támadás ellenére – folytatnia kell a honosítást, mert az biztonságot és garanciát jelent a kárpátaljai magyar közösség számára.

